

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
Факультет фінансів**

Кафедра фінансів імені Віктора Федосова

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

«Митна справа»

07 «Управління та адміністрування»
072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Державне регулювання митної вартості в Україні: сучасний стан та перспективи»

здобувача: Стативка Олексія Валентиновича

Науковий керівник: д.е.н., професор - Рязанова Надія Сергіївна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Буряченко А.Є.

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ	11
1.1. Сутність і, функції, митної вартості, та її державного регулювання.....	11
1.2. Нормативно-правове регулювання митної вартості України.....	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНА ПРАКТИКА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ	21
2.1. Методика та інструменти дослідження.....	21
2.2. Аналіз практики державного регулювання митної вартості.....	25
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ	35
3.1. Зарубіжний досвід державного регулювання митної вартості та його використання в Україні.....	35
3.2. Проблематика у сфері державного регулювання митної вартості в Україні.....	42
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51

ВСТУП

Актуальність теми. Як доводить історичний досвід багатьох розвинутих країн, наявність національної системи митної служби є неодмінною ознакою національного суверенітету та одним із найважливіших елементів її політичної і, насамперед, економічної незалежності, а також неодмінним елементом існування нація. Інтегрована та самодостатня національно-територіальна одиниця.

Митна система була і є високоефективним податковим механізмом, який відіграє важливу роль у регулюванні економічного розвитку держав та забезпеченні їх економічної безпеки. Від якості та своєчасності рішень у митній сфері залежить ефективність податкової політики в цілому, рівень розвитку міжнародної торгівлі, платіжний баланс країни та баланс національних фінансів. Тому наукове обґрунтування природи, складових, тенденцій і закономірностей розвитку митних систем, незалежно від того, на якому етапі соціально-економічної трансформації перебуває держава, було і залишається важливою наукою .

Це питання є особливо важливим у нинішньому кліматі фінансової та економічної нестабільності, коли багато країн переглядають свої тарифи та запроваджують нові нетарифні заходи, щоб мінімізувати вплив світової фінансової кризи на національну економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями регулювання митної вартості займаються багато вітчизняних науковців і практиків, зокрема А.Д. Войцещук, О.П. Гребельник, В.І. Дудчак, М.М. Каленський, Б.А. Кормич, Ю.Д. Кунєв, П.В. Науменко, П.В. Пашко, С. Терещенко, які детально вивчають практичні аспекти митного законодавства України. Праці російських авторів А.Д. Єршова, К.К. Сандровського присвячені проблемам міжнародних митних відносин. Водночас питання наукового обґрунтування митної системи держави досі залишалися поза увагою вітчизняних і зарубіжних науковців.

Мета і завдання дослідження. Метою виступає дослідження теоретико-правових засад митної вартості, сучасної практики її регулювання в Україні та досвіду інших країн визначити важливі шляхи удосконалення цього регулювання в Україні

Для досягнення мети поставлені наступні завдання:

- визначити сутність, функції та роль митної вартості та її державного регулювання;
- сформулювати нормативно-правове регулювання митної вартості України;
- визначити методику та інструменти дослідження митної вартості;
- провести аналіз практики державного регулювання митної вартості в Україні;
- дослідити зарубіжний досвід державного регулювання в митної вартості;
- визначити існуючу проблематику у сфері державного регулювання митної вартості в Україні.

Об'єктом дослідження є митна вартість товарів та послуг в Україні

Предметом дослідження є державне регулювання митної вартості товарів та послуг в Україні.

Методи дослідження. У роботі використано такі методи дослідження: діалектичний, формально-логічний та соціологічний методи, аналітичні та синтетичні методи, аналіз документів тощо.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Сформульовані висновки мають як практичне, так і теоретичне значення, а також можуть слугувати базою для подальших досліджень у сфері регулювання митної вартості.

Інформаційна база дослідження. Вивчення теоретико-методологічної основи дослідження базується на загальнонауковій базі комплексних досліджень, основі економічної теорії, роботах провідних вчених країни з питань тарифоутворення.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

1.1. Сутність і функції, митної вартості та її, державного регулювання

Вартість товарів, які переміщуються через кордон України під оподаткування, — це вартість товарів, що використовуються для митних цілей, виходячи з цін, які фактично сплачені або підлягають сплаті за ці товари.

Митна вартість є вартісним показником, який використовується в митних цілях.

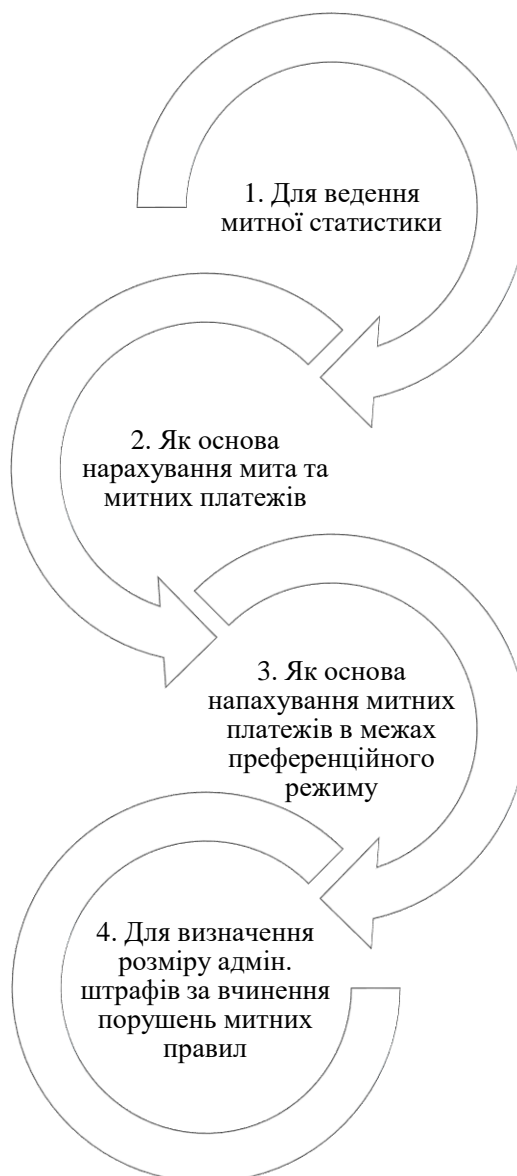

Рисунок. 1.1. – Митні цілі

Джерело: розроблено автором на основі [1-2]

На рисунку 1.1 відображено цілі митної політики. Цілі поділені на чотири категорії:

– ведення митної статистики – митні органи збирають дані про переміщення товарів через митний кордон. Ці дані використовуються для аналізу зовнішньої торгівлі, розробки економічної політики та моніторингу виконання торгових угод.

– нарахування мита та митних платежів – мито та інші митні платежі є джерелом доходів для державного бюджету.

- застосування преференційного режиму – деякі країни та групи країн надають одна одній пільгові умови торгівлі, що передбачає зниження або скасування митних платежів.

- визначення розміру адміністративних штрафів – за порушення митних правил передбачено адміністративні штрафи. Розмір штрафу залежить від тяжкості порушення.

Проголошення національного суверенітету і незалежності України породило нагальну потребу в належному захисті економічних інтересів Української держави. Період функціонування української митної системи можна поділити на два періоди.

Перший визначено на період з 1991 по 1996 рік, а другий – на період з 1997 по теперішній час. На першому етапі головним завданням було формування загальної митної системи України. [3, с110]

Водночас становлення митної системи було пов'язане з певними політичними, економічними та соціальними явищами та функціональними вимогами, зумовленими процесом становлення української держави, трансформацією економічної системи та характером зовнішньоекономічної діяльності.

Цей етап характеризується концептуальним показом ролі митної системи у зовнішньоекономічній політиці України, розробкою питань митної політики шляхом практичної конкретної реалізації цих правових норм з урахуванням деталей організації митної справи. Це правовий розвиток. Тарифна система та її функціонування в умовах зміни економічних парадигм.

Ці митні органи були зосереджені в основному в західній і південній частинах країни, але технічна і кадрова підтримка, а також відсутність законодавчого регулювання забезпечили належну організацію митного оформлення і контролю в більш ніж 7000 регіонах що. Понад 7 мільйонів кілометрів від державного кордону. [11, с. 90]

Для оперативного забезпечення митного управління на кордоні було запроваджено тимчасову систему організації пунктів пропуску та розміщено митний відділ у тимчасових приміщеннях разом з іншими відповідними службами.

У 2008-2009 роках було створено розгалужену митну систему по всій Україні, визначено сфери діяльності митниць та спеціалізованих митних організацій, запроваджено митний контроль на всьому кордоні. За попереднім планом встановлено та обладнано 62 блокпости.

Зовнішня торгівля є життєво важливою для економіки кожної держави і тому відіграє важливу роль у міждержавних економічних відносинах.

Р. Войткович зазначає, що ще за часів І. Канта «дух торгівлі», «влада грошей», тобто економічні чинники були головними чинниками формування міждержавних союзів, як і сьогодні [3, с. 150].

Для забезпечення ефективного розвитку України вона має брати активну участь в інтеграційних процесах та розширенні зовнішньоекономічних зв'язків. Адже зовнішньоекономічна діяльність є однією з основних форм економічних відносин України із зарубіжними державами. Вона відіграє важливу роль у соціально-економічній сфері, а саме у добробуті свого народу, у зміцненні позицій на світовій арені, а також у рівні життя та стабільності суспільства в цілому.

Державне регулювання митної вартості в Україні ґрунтується на комплексі принципів та норм, що забезпечують прозоре, об'єктивне та справедливе визначення ціни, за якою товари перетинають митний кордон. Ця система покликана сприяти добросовісній конкуренції, захищати економічні інтереси держави та стимулювати розвиток зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідність міжнародним стандартам. Усі методи визначення митної вартості в Україні узгоджуються з принципами та нормами, встановленими Угодою про визначення митної вартості товарів (Угода СОТ). Це гарантує гармонізацію української практики з міжнародною та запобігає дискримінації вітчизняних та іноземних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Діяльність усіх органів державної влади, що опікуються питаннями митної вартості, ґрунтується на чинному законодавстві України. Це гарантує рівність усіх учасників зовнішньоекономічної діяльності перед законом та неупередженість прийняття рішень.

Методи визначення митної вартості мають бути простими, зрозумілими та не створювати невикористаних перешкод для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Це мінімізує адміністративні витрати та стимулює законну торгівлю.

Державні органи влади зобов'язані забезпечувати вільний доступ до інформації про методи визначення митної вартості, порядок оскарження рішень та інші аспекти державного регулювання в цій сфері. Це гарантує прозорість процесів та сприяє добросовісному веденню бізнесу.

Державна фіскальна служба України (ДФС України). Цей центральний орган виконавчої влади безпосередньо відповідає за визначення митної вартості товарів при їх переміщенні через митний кордон України. ДФС України має розгалужену мережу територіальних органів, що здійснюють контроль за цією діяльністю на місцях.

Міністерство фінансів України. Цей орган виконавчої влади розробляє та реалізує державну політику у сфері митної вартості. До його повноважень належить розробка законодавчих та нормативно-правових актів, координація діяльності інших органів влади в цій сфері, а також аналіз та прогнозування розвитку державного регулювання митної вартості.

Кабінет Міністрів України. Цей вищий орган виконавчої влади затверджує Порядок визначення митної вартості товарів, який є основним нормативно-правовим актом, що регулює цю сферу. Порядок визначає методи визначення митної вартості, порядок оскарження рішень органів державної влади, а також інші аспекти державного регулювання.

Метод фактичної ціни. Цей метод використовується, коли товари продаються на вільному ринку за ціною, яка не залежить від будь-яких умов, що не пов'язані з самими товарами. Це найпростіший та найпоширеніший метод.

Метод резервної ціни. Цей метод використовується, коли товари не продаються на вільному ринку або якщо їх ціна залежить від будь-яких умов, що не пов'язані з самими товарами. Наприклад, цей метод може використовуватися для визначення митної вартості давальницької сировини або товарів, що експортуються за демпінговими цінами.

Метод порівняльної ціни. Цей метод використовується, якщо товари, подібні за характеристиками та умовами продажу, продаються на вільному ринку. Цей метод може використовуватися, наприклад, для визначення митної вартості

Основою зовнішньої торгівлі є митне оподаткування на основі сплати митних платежів. Митні платежі - це податки та збори, що стягуються у встановленому порядку при переміщенні товарів та інших предметів через кордон під контролем фінансових і податкових органів. Вони вважаються важливими інструментами валютного регулювання.

Важливо зазначити, що дане поняття дозволяє чітко визначити не лише суб'єкт оподаткування, а й суб'єкт митної системи оподаткування, у тому числі безпосередніх платників податків і зборів. Тобто фізичні та юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність на території іноземної держави.

Рисунок. 1.2. – Групи митних платежів

Джерело: розроблено автором на основі [1-2]

Як уже зазначалося, крім більшості функціональних завдань, митні платежі відіграють важливу роль у забезпеченні дохідної частини державного бюджету України.

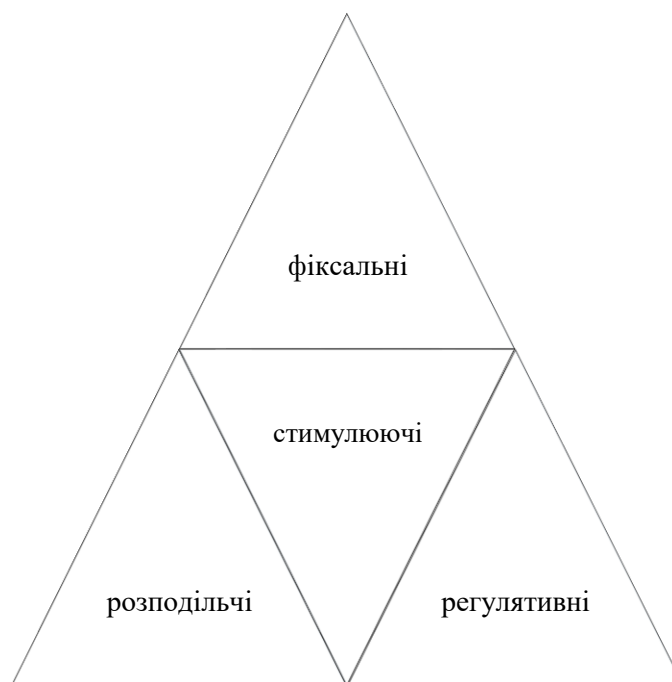

Рисунок. 1.3. – Головні функції, які виконують митні платежі

Джерело: розроблено автором на основі [5, 25, 12]

Щодо функції митних платежів досліджувані науковці не досягають єдиної думки і схильні давати різні трактування. З точки зору С. Волосовича та Т. Ліпкіної, вони розрізняють фіскальні системи, системи розподілу та системи контролю. За О. П. Гребельником фінанси, стимулювання та регулювання.

Отже, можна сказати, що митні платежі охоплюють широкий спектр покладених на нього функціональних завдань, важливих для виконання державою своїх повноважень [5, с. 56].

Фіскальна функція забезпечує формування фінансових ресурсів держави. За їх допомогою акумулюються кошти для формування матеріальної основи функціонування суспільства. Грошові ресурси нації формуються через процес розподілу для виконання своїх функцій. Вже на цьому прикладі можна спостерігати взаємодію функцій, що здійснюють митні платежі.

Кожен повинен розуміти, що основним джерелом доходів бюджетів різних рівнів є податкові надходження, а саме митний збір, який є дохідною частиною державного бюджету України.

Звідси ми можемо спостерігати, яку важливу роль відіграє зовнішньоекономічна діяльність у поповненні національної скарбниці та в різноманітних трансформаційних процесах, пов'язаних з різними зовнішніми економіками.

Розподільна функція полягає в тому, що держава розподіляє ВВП в рамках оподаткування зовнішньоекономічної діяльності. Суть цієї функції полягає в тому, що завдяки фінансовим механізмам ВВП розподіляється і перерозподіляється між різними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності для досягнення цілей покладених на державу завдань.

Щодо розподільчої функції виділяють також функцію регулювання, оскільки держава регулює витрати на такий розподіл за допомогою фінансових інструментів (тарифних ставок, тарифних пільг, податкових планів). Адже ми знаємо, що за допомогою податкових і митних пільг їхня диференціація дозволяє впливати на зовнішньоекономічну діяльність, на динаміку доходів і структуру імпорту. [25, с. 95]

Насамперед це залежить від тарифної політики, яку обирає держава для досягнення певних цілей. Розрізняють протекціонізм і лібералізм. Перший – встановити певні бар'єри для імпортованих товарів, тим самим збільшуючи податковий тягар для захисту вітчизняного виробника [12, с. 156]

Окрім митниці та органів митного контролю, застосовуються також нетарифні (адміністративні) норми, що розуміються як обмежувальні та заборонні заходи, зокрема акцизи, податки на додану вартість, ліцензії, квоти тощо.

Вважаю, що необхідно віднести ПДВ і акцизи до митних інструментів, оскільки вони, як і мито, входять у вартість товарів і мають більше економічну, а не адміністративну спрямованість. Щодо сексу я згоден з О. Запорожцем. і регулювання ставок.

Автори зазначають, що ці податки не вважаються заборонами чи обмеженнями, а скоріше служать для регулювання цін на імпортні товари на внутрішньому ринку та захисту вітчизняної продукції від конкуренції [6, с. 58].

Оскільки ПДВ та акцизний збір із зовнішньоторговельних операцій не є обмеженнями чи заборонами, то за економічним ефектом їх логічно віднести до методів митного регулювання.

Акцизний податок є непрямим податком, що стягується з прибуткової продукції і, як і ПДВ, включається в ціну продукції. Акцизний збір на імпортні товари є внутрішнім податком, тому акцизний збір на імпортну продукцію не може стягуватися за вищою ставкою, ніж на еквівалентні вітчизняні товари.

Розрізняють два види митних платежів залежно від суб'єкта сплати: акцизний податок, який нараховується на підставі митної декларації на товар, та акцизний податок з некомерційних операцій. Акцизний податок з некомерційних операцій сплачують фізичні особи, які перевозять товари через державний кордон.

1.2. Нормативно-правове регулювання митної вартості України

Нормативно-правове регулювання митної вартості в Україні ґрунтується на комплексі законодавчих та нормативно-правових актів, що визначають принципи, методи та порядок визначення ціни товарів, які перетинають митний кордон. Ця система покликана забезпечити справедливе та прозоре оподаткування імпорту, захистити економічні інтереси держави та стимулювати розвиток зовнішньоекономічної діяльності.

Митний кодекс України цей фундаментальний закон встановлює загальні принципи та норми визначення митної вартості товарів. Він визначає, які суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності зобов'язані декларувати митну вартість, які методи визначення митної вартості можуть використовуватися, а також порядок оскарження рішень органів державної влади з питань митної вартості. [13]

Порядок визначення митної вартості товарів цей нормативно-правовий акт, затверджений Кабінетом Міністрів України, деталізує методи визначення митної вартості, встановлені Митним кодексом України. Він містить чіткі та зрозумілі правила, що дозволяють суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності правильно декларувати митну вартість товарів. [14]

Інші законодавчі та нормативно-правові акти. Крім вищезазначених, існує ряд інших законодавчих та нормативно-правових актів, які регулюють окремі аспекти визначення митної вартості. До них належать, зокрема, накази Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України та інших органів державної влади.

Метод фактичної ціни цей метод використовується, коли товари продаються на вільному ринку за ціною, яка не залежить від будь-яких умов, що не пов'язані з самими товарами. Це найпростіший та найпоширеніший метод.

Метод резервної ціни цей метод використовується, коли товари не продаються на вільному ринку або якщо їх ціна залежить від будь-яких умов, що не пов'язані з самими товарами. Наприклад, цей метод може використовуватися для визначення митної вартості давальницької сировини або товарів, що експортуються за демпінговими цінами.

Метод порівняльної ціни цей метод використовується, якщо товари, подібні за характеристиками та умовами продажу, продаються на вільному ринку. Цей метод може використовуватися, наприклад, для визначення митної вартості нових або невикористаних товарів, а також товарів, що продаються на умовах, які відрізняються від звичайних умов продажу.

Метод вирахування цей метод використовується, якщо вартість товарів не може бути визначена за допомогою інших методів. Наприклад, цей метод може використовуватися для визначення митної вартості товарів, що ввозяться для подальшої переробки або використання у виробництві.

Метод розподілу цей метод використовується, якщо товари ввозяться одночасно з іншими товарами або якщо вони є частиною комплексу товарів. Цей метод може використовуватися, наприклад, для визначення митної вартості

товарів, що ввозяться в розібраному вигляді або комплектуються додатковими деталями та вузлами.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право оскаржити рішення органів державної влади з питань митної вартості товарів. Для цього вони можуть, подати письмову скаргу до органу державної влади, який прийняв рішення; звернутися до суду.

Митний контроль - це комплекс заходів, що здійснюються митними органами в межах їх повноважень для забезпечення додержання митних законів, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, а також міжнародних договорів України. Порядок, встановлений законом (ст. 4, ст. 24 МК).

Митний контроль - це, як правило, комплекс заходів, що здійснюються посадовими особами митних органів у встановленому законодавством порядку при переміщенні через митний кордон товарів, товарів і транспортних засобів відповідно до заходів митного та нетарифного регулювання.

Забезпечити дотримання в рамках конкретної митної системи норм чинного законодавства про митні збори. Основною метою митного контролю є перевірка та встановлення відповідності митних операцій і заходів митному законодавству з використанням різних форм контролю. [20, с. 90]

Основні характеристики митного менеджменту можна підсумувати таким чином:

- а) Забезпечення дотримання митних правил.
- б) Захист економічних інтересів держави на внутрішньому та зовнішньому ринках.
- в) Здійснення заходів щодо захисту прав і законних інтересів громадян і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
- г) Стягнення мита, податків та інших митних платежів.
- д) Запровадження ефективних механізмів реалізації національної та міжнародної економічної політики.
- е) Сприяти прискоренню переміщення товарів через державні кордони шляхом запровадження спрощених процедур.

ж) Виявлення, зупинення та запобігання порушенням митних правил.

Одним із найважливіших завдань митного управління є забезпечення охорони навколишнього середовища. Недостатня увага до цього питання може зрештою мати руйнівні наслідки. Це стосується не лише людського щастя, а й людського виживання. Особливе занепокоєння викликає те, що погіршення природного середовища може стати незворотним. [33, с. 90]

У пунктах пропуску через державний кордон України визначені види державного контролю (крім радіологічного) підлягають попереднім заходам за інформацією, отриманою від державних органів, уповноважених на здійснення цих видів контролю. Він здійснюється митними органами у формі документального контролю. Під використання засобів інформаційних технологій.

У деяких випадках митні органи приймають рішення про припинення попереднього контролю документів та виділяють персонал відповідних державних органів для повного впровадження запланованого виду контролю в пунктах пропуску через державний кордон України.

Кабінет Міністрів України затверджує вичерпний перелік (з описом та кодом згідно з УКТ Економічного та валютного союзу) товарів, що підлягають державному контролю (включаючи форми попереднього контролю документів) при пропуску через митницю. Кордони України та дії щодо здійснення попереднього контролю документів.

Пропозиції щодо внесення змін до зазначеного переліку вносяться до Кабінету Міністрів України державними органами, уповноваженими на здійснення відповідного управління. Цей перелік визначає, які товари заборонено перетинати кордони без дозволу, а які підпадають під обмеження при потраплянні на митну систему. [36, с. 55]

Митний контроль та оформлення товарів, що переміщуються через кордони України, завершується лише після проведення видів контролю, встановлених законодавством України для кожного товару. При вивезенні товарів за межі митної території України радіаційний контроль може бути проведений на митниці товару

після завершення митного оформлення або в пункті пропуску через державний кордон України після завершення митного контролю товару.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНА ПРАКТИКА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

2.1. Методика та інструменти дослідження

Усі типи митних реквізитів регулюються Комплексною номенклатурою (CN) Європейського Союзу (ЄС). Після встановлення правильного коду продукту та типу мита, що застосовується до цього коду, розрахунки для визначення правильного коду CN для продукту доступні в Classification Unit, Revenue, Nenagh.

Існує шість способів розрахунку оподаткованої вартості товару. Основним методом оцінки є метод операційних витрат. Вартість угоди — це фактична ціна, сплачена або має бути сплачена продавцю за імпортовані товари, продані для експорту на митну територію ЄС.

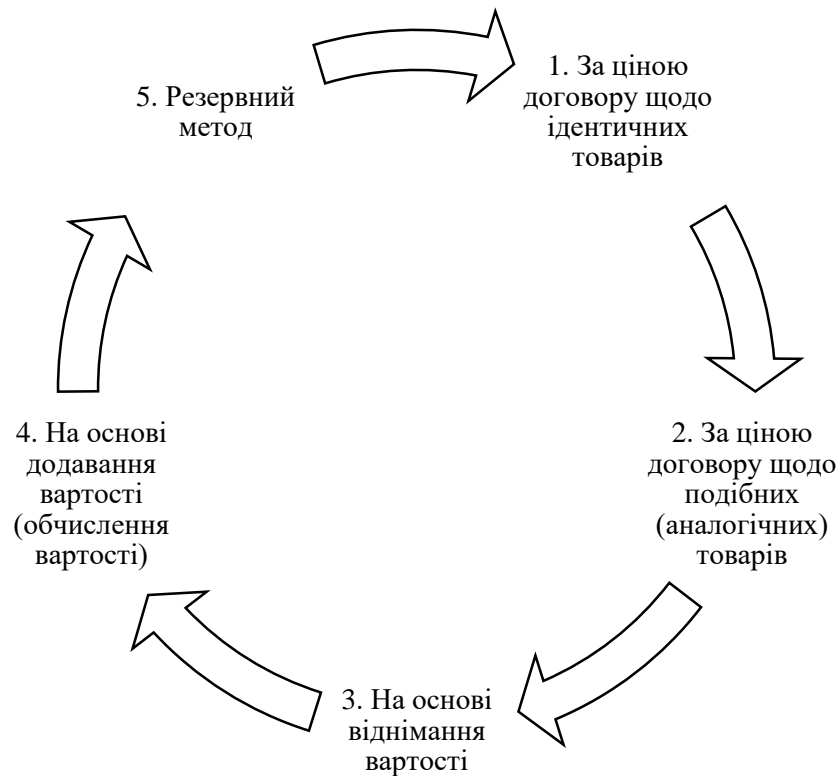

Рисунок. 2.1. – Методи визначення митної вартості

Джерело: розроблено автором на основі [17-18]

Найпоширенішим методом вимірювання є розрахунок ціни на основі ціни, зазначеної в рахунку-фактурі, якщо ціна в рахунку-фактурі збігається з митною ціною. Якщо метод транзакційних витрат недоступний, слід розглянути інші методи.

У таких випадках оподатковувана вартість послідовно визначається різними способами. Положення наступного методу застосовуються лише в тому випадку, якщо значення не можуть бути визначені послідовно відповідно до положень попереднього методу. Після визначення накладної (бази) та суми митного збору розраховується митний збір.

В ЄС митні збори зазвичай складаються з двох основних частин. Номенклатура продукції – кодифікований та класифікований перелік продукції. Продукти поділяються на великі специфічні групи, які потім поділяються на більш специфічні групи та підгрупи, яким присвоюються цифрові коди. Тарифні ставки та пільги, що відповідають найбільш конкретним товарним групам (підгрупам)

товарної номенклатури. Назви товарів використовуються не тільки для митного оформлення, а й для позначення товарів підакцизних груп, пільгових ставок податку на додану вартість, імпорتنих та експортних обмежень, інших заходів торговельної політики, ведення статистики зовнішньої торгівлі. [18, с. 90]

В ЄС використовується наступна номенклатура: Зведена номенклатура (CN) – є основою єдиного тарифу та включає 8-значний код товару. Номенклатура TARIC (TARIC – Tariff integrale des Communautés europeennes) – містить 10-значний код, який вказується під час імпорту товарів і для статистичних цілей. Додаткові коди можуть бути включені для позначення конкретних заходів торгової політики, таких як сільськогосподарські тарифи, антидемпінгові мита, заходи контролю подвійного використання та експортні знижки.

Стосовно оподатковуваних товарів акцизний податок має компенсаційний характер, оскільки поширюється як на вітчизняні, так і на імпортні товари цієї категорії. Ставки акцизного податку встановлюються державами-членами на основі гармонізованих правил.

На відміну від ПДВ або митних зборів, які зазвичай є адвалорними податками (тобто розраховуються як відсоток від митної вартості товарів), акцизи, як правило, є спеціальними зборами: Вони фіксовані за одиницю товару (вага товару), що стягуватиметься за ставкою, вміст алкоголю тощо). Сума акцизного податку повертається експортеру у спосіб, подібний до ПДВ, як це передбачено Регламентом ГАТТ, коли товари експортуються.

Як уже зазначалося, митна вартість є основою для визначення митних зобов'язань щодо імпортованих товарів на митну територію країни, де справляється адвалорний податок. Тарифна класифікація та преференційне походження є іншими важливими факторами, визначення яких є необхідною умовою для встановлення митних зобов'язань. [17, с. 93]

Оцінка, класифікація та походження також є важливими елементами статистики міжнародної торгівлі. Методи визначення митної вартості викладено в Угоді СОТ про імплементацію статті 7 Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994

року («Угода»). Ця угода визначає ієрархію методів оцінки та встановлює призначений метод операційних витрат як основний метод.

У Загальних вступних коментарях до Угоди зазначено, що основною базою для розміру митних платежів за Угодою є «ціна операції» у розумінні статті 1. Стаття 1 базується на положеннях статті 8, яка передбачає коригування ціни, яка фактично сплачена або підлягає сплаті, у разі застосування певних мит, які для митних цілей вважаються частиною митної вартості як такий. Сплачується покупцем, але не включається до фактично сплаченої або підлягаючої сплаті ціни імпортованих товарів.

Стаття 8 також передбачає включення певної винагороди до транзакційних витрат. Винагорода може передаватися від покупця до продавця у формі конкретних товарів або послуг, а не у формі грошей.

Статті 2-7 визначають метод визначення оподаткованої ціни у випадках, коли оподатковувана ціна не може бути визначена відповідно до положень статті 1.

Крім того, в преамбулі договору зазначено: «Основа для оцінки товарів для митних цілей повинна відповідати, наскільки це можливо, вартості операції з оцінюваними товарами». Метод транзакційних витрат використовується для 90-95% всього імпорту в ЄС.

Якщо митні органи не зможуть прийняти суму операції без подальшого розслідування, імпортеру буде надана можливість надати будь-яку додаткову інформацію, необхідну для підтвердження статусу продажу. У цьому контексті митні органи повинні перевірити, як продавці та покупці організовують свої комерційні відносини та як визначається відповідна ціна, щоб визначити, чи ці відносини впливають на ціни, бути готовими досліджувати відповідні аспекти операції, наприклад, чи Якщо можна довести, що покупець і продавець мають відносини згідно зі статтею 15, але купують і продають так, ніби вони не пов'язані між собою, вважатиметься, що ці відносини не вплинули на ціну. (у спосіб, який відповідає звичайним ціноутворенням у відповідній галузі, або у спосіб, який відповідає способу, яким продавці встановлюють ціни, які вони продають покупцям, не пов'язаним з продавцем).

Реалізація поставлених цілей державного регулювання гарантується прийняттям Закону України «Про внесення змін до Митного закону України щодо дерегуляції певних видів господарської діяльності», дія якого контролюється фінансово-податковою влади.» забезпечує виключення митного оформлення з переліку видів діяльності, які контролюються фінансовими та податковими органами.

Заходи, що вживаються органами влади для досягнення встановлених цілей: Погодження законопроекту Державною регуляторною службою України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Міністерством юстиції України. Внесення Міністерством фінансів України законопроекту на розгляд Кабінету Міністрів України. Внесення законопроекту на розгляд Верховної Ради України.

Після прийняття Закону наказ Мінфіну від 04 серпня 2015 року № 693 «Про діяльність посадових осіб митних органів», зареєстрований у Мін'юсті 27 серпня 2015 року за номером 1036/27481.

Інший приклад, коли відносини не впливають на ціни: Ціни є раціональними, враховуючи всі витрати та прибутки, які представляють загальний прибуток, отриманий компанією за репрезентативний період (наприклад, на річній основі). Є продуктів в тому ж класі або типі

2.2. Аналіз практики державного регулювання митної вартості

Система тарифно-митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності реалізується через ряд елементів, серед яких: Митний збір, як визначити розмір мита на товари, що переміщуються через кордон, порядок визначення країни походження товарів тощо.

Тарифи — кодифікований перелік тарифних ставок, які стягуються з вантажовідправників при перевезенні вантажів через державний кордон.

Рівень оподаткування за рахунок митних платежів визначається різними факторами:

- різницею в рівні внутрішніх і світових ринкових цін на товари в кожній країні;
- ступенем концентрації виробництва;
- ступенем монополії на ринку певних товарів, наявністю виробництва;
- кількість транснаціональних компаній на цих ринках,

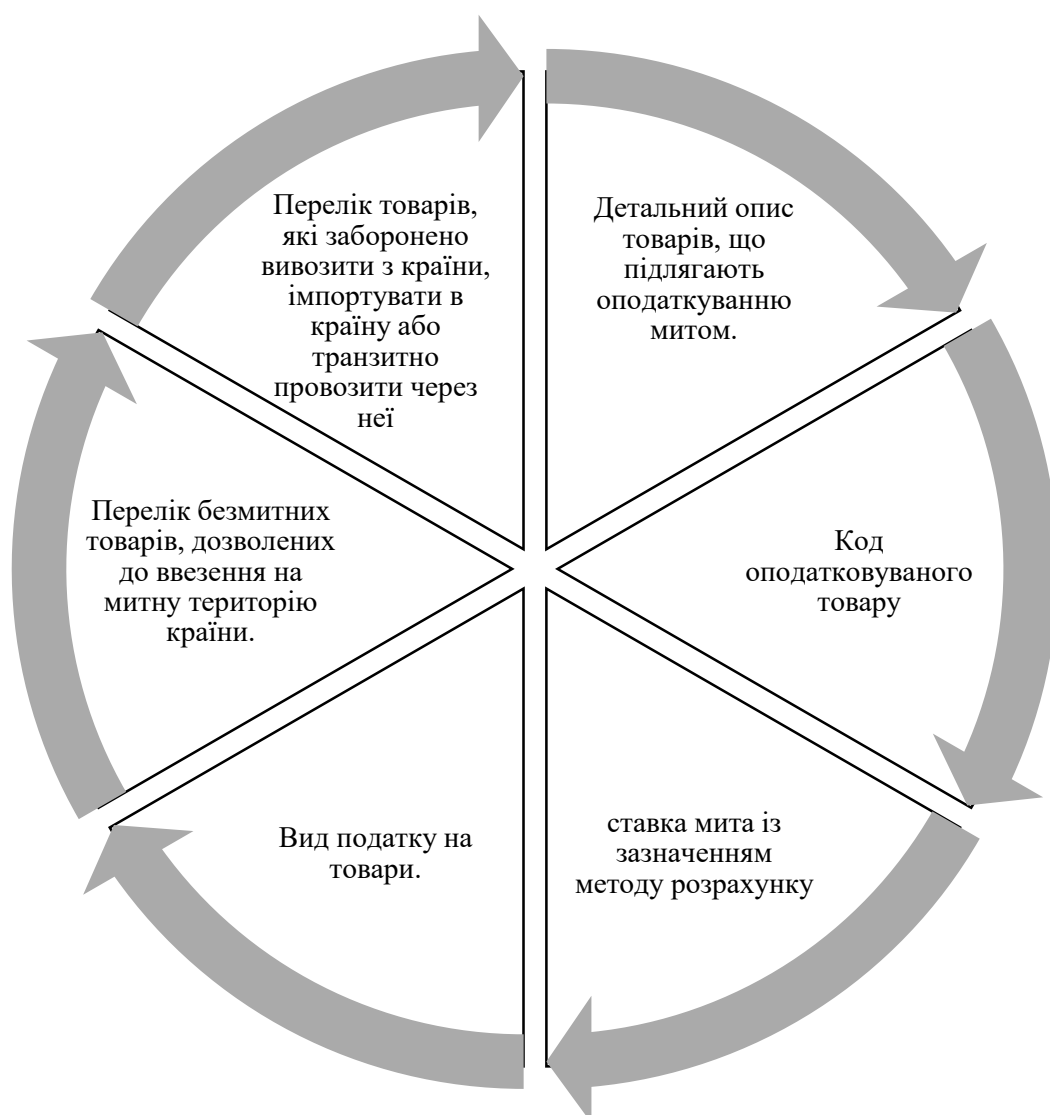

Рисунок. 2.2. Тарифи митного контролю

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Залежно від торговельного режиму країни структура тарифів може відрізнятися. Якщо тарифна ставка містить єдину тарифну ставку (одна колонка) для кожного найменування, незалежно від країни її походження, тарифна ставка називається одноколонковою або простою (пільговий або дискримінаційний тариф не вказується і зустрічається відносно рідко).

Якщо країна застосовує різні режими торгівлі до різних країн (кожна тарифна ставка застосовується до товарів із певної країни або групи країн), тарифи цієї країни можуть мати кілька тарифних рівнів (два або більше стовпців). Тарифи називаються багатоколонковими або складеними. Тарифні ставки засновані на принципі, що якщо рівень промислової переробки є достатньо високим, продукт підлягатиме вищій ставці мита. Складні тарифні графіки зазвичай складаються з двох стовпців. Один показує максимальний (загальний) тариф і найчастіше використовується як основа для розрахунку різноманітних пріоритетів і дискримінацій.

В іншому випадку це мінімальне значення, що застосовується до країн, охоплених системою найбільшого сприяння (MFN). Також може бути третя колонка.

Це вказує на рівень пільгових тарифів по відношенню до певної країни (цей метод зазвичай застосовують країни з розвинутою ринковою економікою до країн, що розвиваються або найменш розвинутих країн). Митні збори складаються з тарифних ставок, системи класифікації товарів, створеної спеціально для цілей регулювання та обліку зовнішньоекономічної діяльності, і правил застосування добровільних, договірних і пільгових тарифів, тобто системи: . Багатоколонковий прайс-лист прайс-лист [23, с. 123].

Тарифи в більшості країн світу базуються на оновленні 2017 року, яке вводить коди для нових видів товарів і вилучає коди для товарів, які більше не використовуються [3]. Видання GS – 2017 було розроблено від імені Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO).

Положення міжнародної Угоди GS надають кожній стороні права декларувати товари на національному рівні (цифри 9 і 10 коду товару). Зміст розрахунку мита залежить від виду ставки мита.

Найчастіше використовується адвалорна ставка податку, яка встановлюється у відсотках від оподаткованої вартості об'єкта оподаткування.

Отже, необхідна сума митного збору розраховується як добуток митної вартості товару на відповідну ставку (відсоток) податку. Цей метод дає змогу встановити залежність між ціною товару та обсягом доходів, які держава отримує з бюджету. Тому проблема визначення оподаткованої вартості товарів має велике значення. Митна система кожної країни передбачає різні методи визначення оподаткованої вартості товарів (залежно від вартості операції: імпорتنі товари, ідентичні товари, подібні товари тощо). СОТ прагне стандартизувати визначення оподаткованих цін. Правила визначення митної вартості базуються на Керівних принципах СОТ щодо Угоди про митну оцінку (раніше відомої як Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ)).

У рамках Токійського раунду багатосторонніх торговельних переговорів під егідою ГАТТ у 1979 році було підписано Угоду про застосування статті VII ГАТТ «Оцінка товарів для митних цілей» (далі – «Угода»). У цій Угоді митна ціна товарів визначається як ціна, яка фактично сплачена або підлягає сплаті за товари, продані на експорт до країни-імпортера, з урахуванням зазначених додаткових витрат Він також зазначив, що оподатковувана вартість імпортованих товарів – це вартість товарів, яка використовується для оподаткування адвалорним податком на імпортовані товари.

Метою цієї угоди було забезпечення справедливої та єдиної системи оцінки товарів для митних цілей відповідно до комерційних реалій та створення умов для її об'єктивного використання. В угоді визнається, що митні оцінки повинні якомога повніше базуватися на фактичній вартості оцінюваних товарів, як правило, зазначеної в рахунку-фактурі. Ця ціна називається ціною транзакції з деякими обмеженнями.

Для більшості імпортних товарів вартість угоди відповідає розміру митного збору. Зважаючи на це, використання узгоджених цін на імпортні товари є першим і найважливішим методом, згаданим в угоді.

Якщо ціна операції не визначена або якщо ціна операції змінена певними умовними обмеженнями та не може бути використана як основа для визначення оподаткованої вартості, Угодою передбачено п'ять додаткових методів визначення митної вартості, які застосовуються в установленому порядку. [13, с. 69]

Відповідно до Угоди про застосування статті VII ГАТТ 1994 року оподаткованою ціною товарів є ціна контракту, тобто ціна, яка фактично сплачена або має бути сплачена, коли товари продаються на експорт до країни-імпортера. У цій Угоді оподатковувана вартість імпортованих товарів означає вартість товарів для цілей стягнення адвалорного податку на імпортовані товари. [10, с. 47]

Міжнародні організації, які встановлюють стандарти реалізації митних правил, забезпечують формування внутрішніх митних правил. Практичним результатом діяльності держави також є оптимізація митного регулювання: рівня тарифних ставок, порядку обчислення розміру митних платежів, класифікації та визначення країни походження товарів відповідно до умов становлення сучасної інтеграції.

Процес – покликаний стати каталізатором ефективної інтеграції національних економік у світову економічну сферу. Приєднуючись до міжнародних договорів і угод, здійснюючи інтеграційні процеси, країни беруть на себе відповідні зобов'язання, виконання яких покладається на органи центральної виконавчої влади.

Власне, те, як воно здійснюється, безпосередньо закладає основу для досягнення головного завдання держави – створення умов для стабільного розвитку економіки на основі накопичення та ефективного використання конкурентних переваг. Використовуйте та залучайте всі можливі ресурси. Перспективою майбутніх наукових досліджень залишається розвиток тарифної складової національної конкурентоспроможності з урахуванням національних інтересів.

У сучасній ситуації, коли загрожує зростання контрабанди та дефіцит національних ресурсів, стан державного бюджету значною мірою залежить від ефективної роботи митних органів.

Як видно з табл. 2.1, в Україні питома вага митних платежів у доходах державного бюджету значна.

Таблиця 2.1 – Надходження митних платежів до ДБУ за період 2014-2024рр.

Показник	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Доходи НБУ	357	534	753	793	928	998	1076	1107	949	1203	240
Податкові надходження ДБУ	280	409	627	627	753	799	851	285	265	350	79
Митні платежі до ДБУ	136	203	236	317	370	373	362	698	569	748	144
ПДВ з введених на територію України товарів	107	138	181	250	295	289	274	82	60	92	50
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	16	24	35	42	47	53	57	79	41	74	15
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	12	40	20	24	27	30	30	180	26	40	8

Джерело: розроблено автором на основі [9]

Згідно з оприлюдненими даними, у 2020 році імпорт продукції скоротився через зменшення закупівель паливно-енергетичних товарів, машин, обладнання та транспортних засобів. Разом із зменшенням фізичного імпорту спостерігалось також зниження вартісних показників.

За даними Держмитслужби, «вартісний обсяг імпорту вугілля зменшився на 40%, нафти та нафтопродуктів — на 36,1%, природного газу — на 34,8%, вартісний імпорт окремих видів добрив зменшився на 19,3 %, вироблених з них – 18,4 %» [9, с. 23].

Звертаємо увагу, що основною причиною такого зниження ціни є значне падіння цін. Ще одним важливим фактором, який вплинув на тенденції міжнародної торгівлі, стала пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19), яка значно сповільнила економічну активність.

Слід підкреслити, що падіння митних надходжень України у 2019-2020 роках пов'язане не лише зі зменшенням обсягів імпорту. Внутрішні проблеми в національній економіці та політична нестабільність також відіграли важливу роль, що вплинуло на наповнюваність державного бюджету, особливо на надходження митних зборів. Ці проблеми включають неефективну реформу митниці, високий рівень корупції та відсутність балансу у фіскальній та монетарній політиці уряду.

Структура надходження митних платежів до Державного бюджету України відображена на рис.2.1.

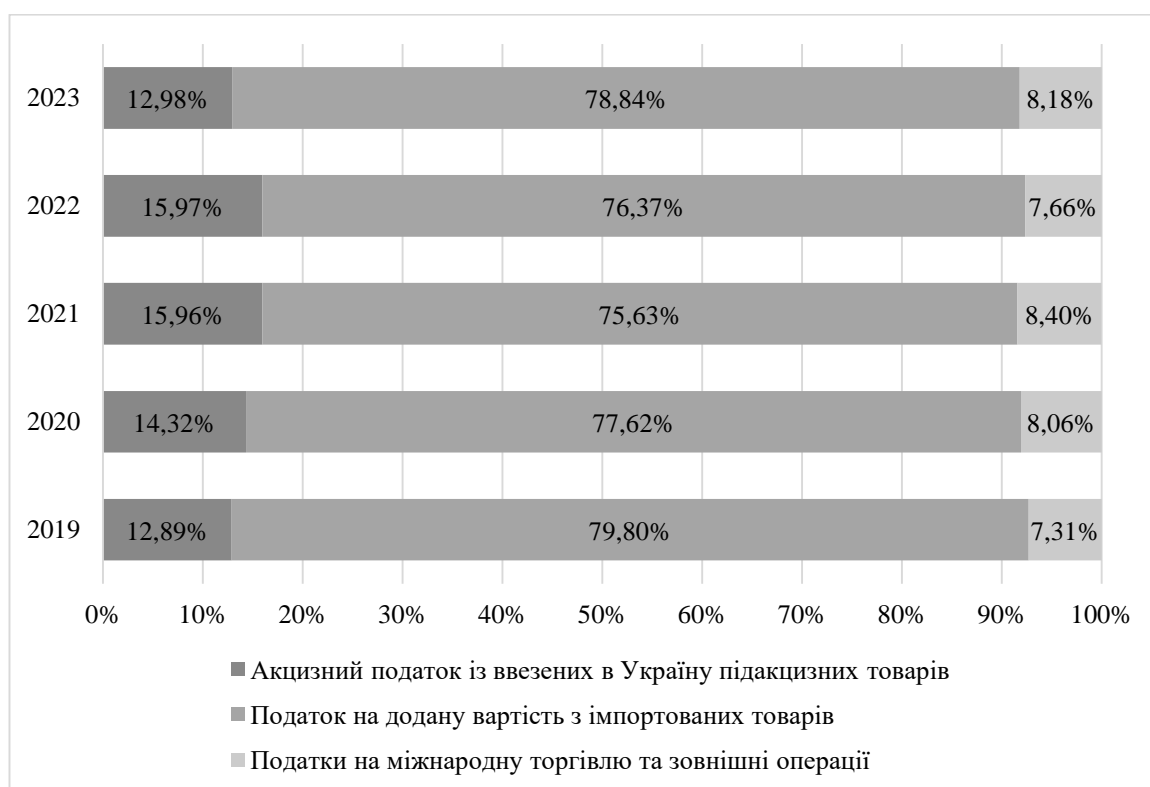

Рисунок 2.3 – Структура надходження митних платежів до Державного бюджету України за 2019-2023 рр., % [16]

Джерело: розроблено автором на основі [40]

За даними рис.2.1 можна зробити наступні висновки. У 2019 році найбільш значущою складовою структури митних платежів був податок на додану вартість з імпортованих товарів, який становив 79,8% від загальної суми митних платежів. Другою за важливістю був акцизний податок з ввезених підакцизних товарів, який склав 12,89%, та податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у розмірі 7,31%.

У наступні роки відбувалися зміни в структурі митних платежів. Наприклад, у 2020 році зросла частка акцизного податку (14,32%) і податку на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (8,06%), тоді як частка ПДВ зменшилася до 77,62%. У 2021 році структура митних платежів зберегла подібні зміни: акцизний податок і податок на міжнародну торгівлю та зовнішні операції склали 15,96% і 8,40% відповідно, а ПДВ зменшився до 75,63%. У 2022 році спостерігалася стабілізація структури митних платежів з податком на додану вартість (15,97%) і податками на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (7,66%), що показує певну послідовність у розподілі. У 2023 році структура митних платежів відновила свою динаміку, з акцизним податком на рівні 12,98% і ПДВ на рівні 78,84%, а податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції склали 8,18%.

Окремо проаналізуємо частку митних платежів у ВВП, що наведена на рис.2.2.

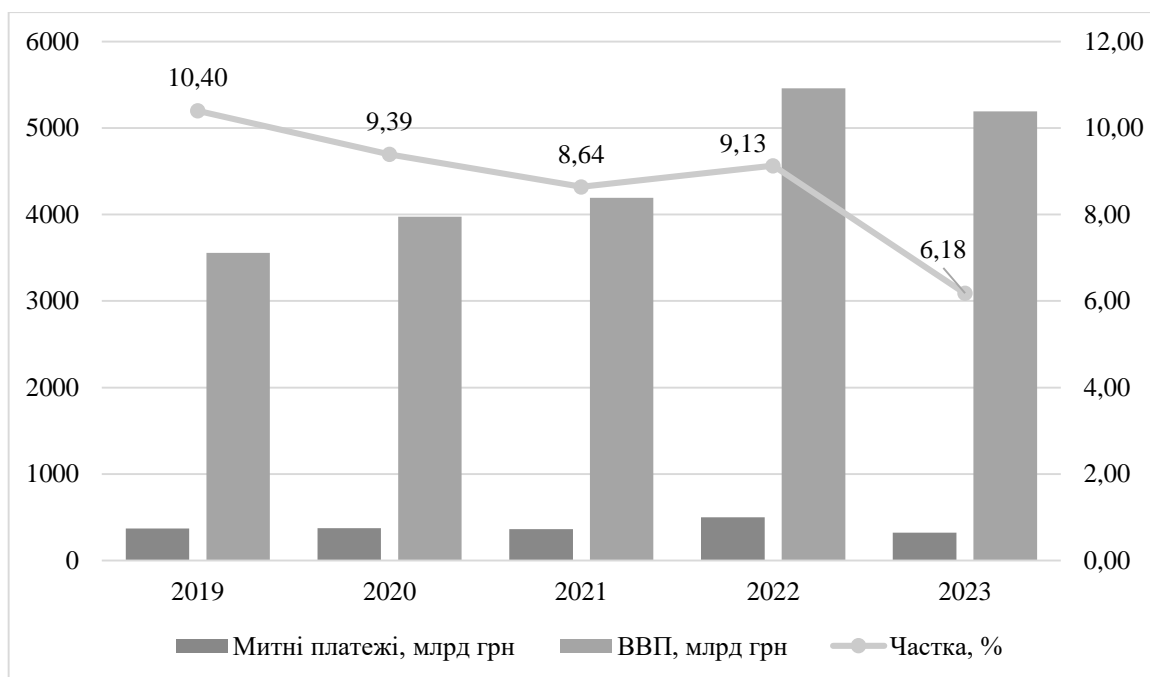

Рисунок 2.4 – Частка митних платежів у ВВП України за 2019-2023 рр., %

Джерело: розроблено автором на основі [39, 40]

За даними рис.2.3 можна зробити наступні висновки. У 2019 році частка митних платежів у ВВП становила 10,40%, що вказує на важливість митної діяльності як джерела доходу для бюджету та спрямованого на підтримку економічного розвитку. Протягом наступних років відбувалися зміни в цьому показнику. У 2020 році частка митних платежів у ВВП зменшилася до 9,39%, відображаючи певну стабільність в цій сфері, але й зміну співвідношення між митними платежами та економічним виробництвом. У 2021 році частка митних платежів у ВВП зменшилася додатково до 8,64%, що може бути спричинено економічними та торговельними змінами, які відбулися внаслідок світової пандемії COVID-19. У 2022 році частка митних платежів у ВВП відновилася до 9,13%, що може свідчити про певне відновлення після кризи. Проте, у 2023 році відбулася суттєва зміна, коли частка митних платежів у ВВП скоротилася до 6,18%, що пов'язано з економічними труднощами та нестабільністю.

Окрім коригування розміру митного збору, митні органи також здійснюють митний контроль, наприклад, визначають правильність декларацій країни походження та кодів товарів, що також впливає на розмір митних зборів, які

сплачують імпортери. Однак вага цих додаткових надходжень від митних платежів значно менша, ніж від коригування митної вартості.

Підсумовуючи, ми згодні з тим, що, з одного боку, митні органи несуть відповідальність за забезпечення повного та своєчасного надходження митних платежів, а з іншого боку, національна митна політика має сприяти захисту митних платежів до. Від правильності визначення оподаткованої вартості товарів залежать економічні інтереси вітчизняних виробників, а зокрема ефективність митного контролю. [5, с. 90]

При декларуванні імпортних товарів, що переміщуються через кордон суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, розмір митного збору може бути занижений. Реалізація таких ризиків, у свою чергу, призводить до неповного та недостовірного сплати митних платежів, які формують дохідну частину державного бюджету та складають значну його частку (близько 33% державного бюджету України у 2020 році).

Отже, існує пряма залежність між визначенням розміру митного збору та надходженням митних платежів до державної скарбниці. На практиці цей зв'язок виражається як коливаннями цін на світовому ринку, так і ухиленням від тарифів шляхом заниження величини тарифів на імпортні товари.

Надходження від коригування митної вартості є важливим джерелом додаткових надходжень до державного бюджету. Найбільшу питому вагу серед усіх переplat складають переplати внаслідок коригування оподаткованої вартості товарів. Контроль митних цін на товари є важливим напрямком діяльності митниці. Це пов'язано з тим, що, з одного боку, митниця зобов'язана забезпечити своєчасне отримання відповідних митних платежів у повному обсязі, у бюджеті.

З іншого боку, національна митна політика має сприяти захисту економічних інтересів вітчизняних виробників, і від цього залежить ефективність митного контролю, особливо для точного визначення оподаткованої вартості товарів. [28, с. 150]

На сьогодні найпоширеніші митні справи, які подаються до суду, стосуються визначення, контролю та коригування оподаткованої вартості товарів.

Результатом практики Верховного Суду є те, що більшість рішень митних органів щодо коригування митного збору (все частіше) підтверджує, що воно буде скасовано. Це свідчить як про недосконалість митного законодавства, так і про проблеми з компетенцією та зловживанням посадовими особами митниці.

Значною проблемою контролю митних цін на товари є неефективність міжнародного співробітництва. Реальність показує, що наявність відповідних міжнародних угод, укладених країнами у сфері митних зборів, не гарантує безумовного виконання сторонами регламентованих ними положень.

Особливо це відбувається, коли українська митниця подає до іноземної митниці заяву про контроль оподаткованої вартості товарів. Ефективність таких інструментів можна оцінити лише орієнтовно, враховуючи відповіді, отримані від іноземних митних органів у поточному році та запити, зроблені у попередні періоди

Як наслідок, у 2017 році лише близько 8% запитів були успішними, через що документи, подані валютними агентами, були несправжніми. У 2018 році цей показник становив 26%, але в першому півріччі 2019р – 25%, за підсумками 2020 року – лише 10%.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

3.1. Зарубіжний досвід державного регулювання митної вартості та його використання в Україні

Зважаючи на постійне зростання світової економіки та зростаючу взаємозалежність країн, важливість ефективної митної політики стрімко зростає.

Саме ефективна митна політика та добре організована діяльність митних інституцій допоможе реалізувати переваги глобалізації, тобто стимулюватиме зростання товарообігу країни, покращить структуру торгівлі та посилить конкуренцію за вітчизняну продукцію, що експортується щоб насолоджуватися такими перевагами, як збільшення вашої влади.

Водночас ефективна митна діяльність дає змогу мінімізувати такі негативні наслідки глобалізації, як поширеність та зростання шахрайства на світових товарних і фінансових ринках.

Сфера державного управління має велику кількість інструментів, що стосуються різних сфер суспільного життя. Одним із найефективніших з них є створена міжурядова організація, а в нашому випадку митний союз. Яскравим прикладом існування такого митного союзу є Митний союз Європейського Союзу, створення якого було завершено в 1968 році. Однак у деяких країнах-членах ЄС існували певні відмінності в митних процедурах і правилах, що призвело до втрати часу під час створення митного союзу та збільшення витрат експедиторів на полегшення переміщення товарів. Експерти прогнозують, що для усунення

адміністративних перешкод між країнами-членами Європейського Союзу знадобиться ще 20 років.

Створення єдиного внутрішнього ринку в 1992 році відповідно до Єдиного європейського акту, підписаного в 1986 році, який переносить митний контроль на зовнішні кордони ЄС, значно спрощує рух товарів, послуг і людей в межах ЄС. Незважаючи на те, що переміщення товарів більше не є зовнішньою торгівлею, митні правила та процедури в багатьох країнах залишаються відмінними від правил і процедур третьої країни, звідки імпортовано товари.

Завдяки створенню Митного союзу та передачі компетенції з усіх питань митної справи та митного регулювання від національних митних органів держав-членів ЄС до митних органів ЄС не тільки збережено всі функції митних органів країн-учасниць, але й але Мої обов'язки також зросли. Кожна митниця на зовнішніх кордонах ЄС очищає товари, проходить усі формальності та платежі та дозволяє їм вільно переміщатися не лише на своєму ринку, а й на всій митній території ЄС.

Основні митні платежі в ЄС включають мита на промислову та сільськогосподарську продукцію, податки на додану вартість, акцизи на окремі групи імпортованих товарів (алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти). Митні органи управляють усіма податками в національних бюджетах, а частина перераховується до загального бюджету ЄС.

Варто зазначити, що правила ринку ЄС дуже суворі, і всі імпортовані товари повинні відповідати нормам і мати відповідні сертифікати. Наприклад, при імпорті продовольчої чи сільськогосподарської продукції постачальники повинні надати митниці сертифікат, виданий компетентним органом країни походження товару, для проведення санітарного, ветеринарного та фітосанітарного контролю. У разі підозри на небезпеку продукту або відсутності супровідних документів чи інструкцій щодо поводження з товаром товар може бути затриманий на митниці.

Структура національних митних служб базується на внутрішніх потребах кожної країни та значно відрізняється між країнами-членами ЄС. Візьмемо для прикладу структуру митниці Фінляндії та Німеччини. У 1995 році Фінляндія приєдналася до ЄС, що є основним чинником, що збільшує товаропотік, збільшує

розмір митних платежів у національний бюджет і загальний бюджет ЄС, а також спрощує здійснення деяких зовнішньоторговельних операцій .

На сьогоднішній день фінська митниця використовує передові митні технології для перевірки, документування та контролю, і, на думку експертів, є однією з найефективніших державних установ у Європі.

Загальне управління митницею Фінляндії підпорядковується Міністерству фінансів, до штату якого входить комісар митниці, основним завданням якого є формування економічної політики уряду та подальший контроль за її виконанням. Міністерство розробляє щорічні національні проекти використання фінансових ресурсів, складає бюджет, здійснює управління фінансами країни в цілому. [20, с. 90]

Структура Фінської митної адміністрації складається з Центрального митного управління, регіональних митних офісів та Митного інституту (спеціалізований відділ з національною юрисдикцією). Сам митний регіон Фінляндії розділений на сім митних регіонів, але організаційна структура митниці в цих регіонах різна і залежить від переміщення товарів.

Цікавим фактом є те, що митні органи, особливо митники, мають широкі повноваження щодо здійснення митного контролю під час перевезення вантажів для повного дотримання митних правил.

Крім того, відповідно до статті 13 Митного закону ЄС, митні органи мають право здійснювати різні форми контролю, які вони вважають необхідними для забезпечення дотримання закону. Фінські митники фактично мають ті ж права та повноваження, що й поліція, і це дуже важливо при реєстрації транспортного засобу. Німецьке митне управління інше.

1. Загальне керівництво здійснює федеральне Міністерство фінансів, до складу якого входить Митно-криміналістичне відомство та Управління федеральною монополією на продукти винокуріння

2. Митна служба Німеччини разом із Управління федеральною монополією на продукти винокуріння здійснює спостереження за виробництвом підакцизних товарів, а також стягує акцизний податок з імпортованих алкогольних напоїв

3. Митні комісаріати спільно з загонами прикордонної служби та поліції здійснюють контроль за рухом транспорту та пасажиропотоку на рівні державного та митного кордону Німеччини та ЄС

Рисунок. 3.1. – Рівні управління митними органами Німеччини

Джерело: розроблено автором на основі [22-26]

Головне фінансове управління Федеративної Республіки Німеччини розподіляє зібрані мита та збори, включаючи акцизи, ПДВ і податки на використання автомобільних доріг, між землями, федеральним бюджетом, загальним бюджетом ЄС і національними державами. Зібрати статистику зовнішньоторговельного обороту ФРН.

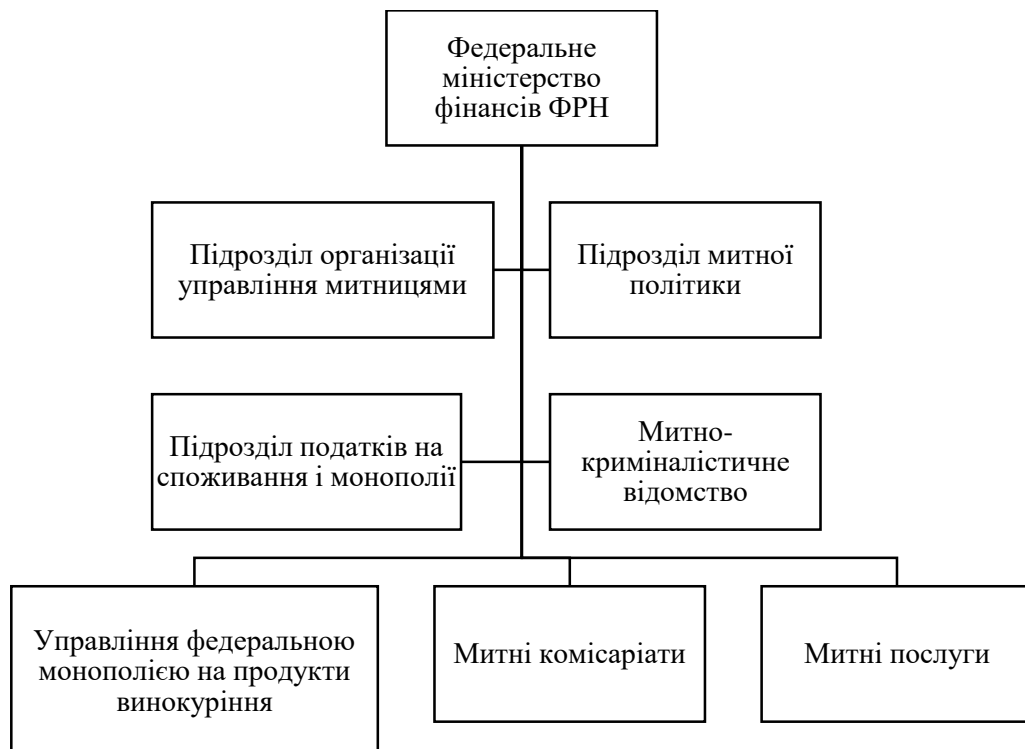

Рисунок. 3.2. Структура митних органів ФРН

Джерело: розроблено автором на основі [22-26]

Митне оформлення та контроль за рухом товарів і транспортних засобів здійснюють митниці, митно-доглядові митниці. Структура та організація місцевих митних органів буде залежати від інтенсивності потоку товарів і, отже, від необхідності регулювання.

У всіх розвинутих країнах митна перевірка є одним із найважливіших інструментів управління, на яку зазвичай припадає понад 30% усіх митних платежів.

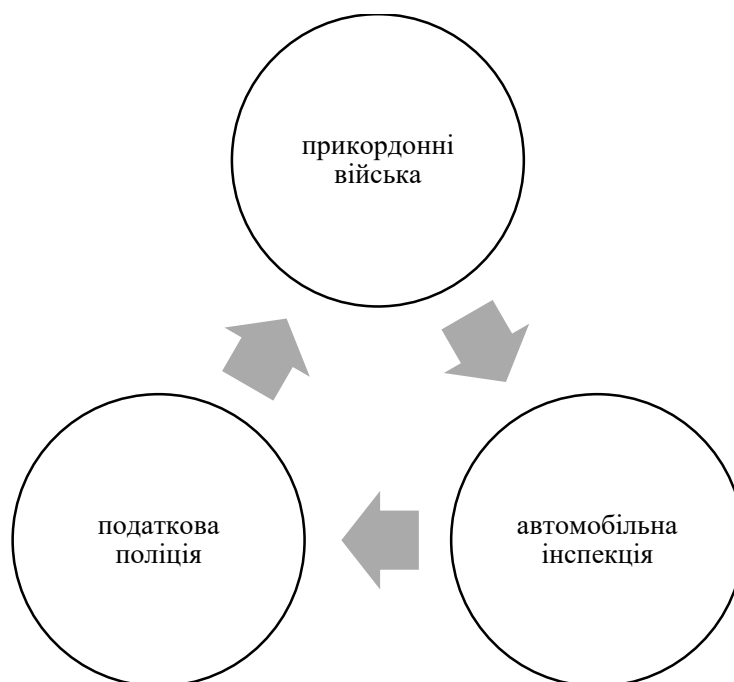

Рисунок. 3.3. Додаткові функції, які виконують митні органи

Джерело: розроблено автором на основі [22-26]

Виокремлюють додаткові функції митних органів. Зокрема, це:

- прикордонні війська: відповідає за охорону державного кордону України від незаконного перетину людьми, товарами та транспортними засобами; здійснюють контроль за в'їздом і виїздом з країни, а також за переміщенням товарів через митний кордон; беруть участь у боротьбі з контрабандою, незаконним обігом наркотиків, зброї та інших заборонених товарів.

- податкова поліція: відповідає за контроль за сплатою податків і зборів на території України; проводить перевірки платників податків, виявляє порушення

податкового законодавства та накладає штрафи; співпрацює з іншими державними органами в боротьбі з економічними злочинами.

– автомобільна інспекція: відповідає за забезпечення безпеки дорожнього руху на території України; контролює дотримання правил дорожнього руху водіями та пішоходами, проводить розслідування дорожньо-транспортних пригод, а також видає посвідчення водія та інші документи.

Рисунок. 3.4. Структура центрального органу, яка складається з трьох підрозділів

Джерело: розроблено автором на основі [22-26]

У Франції, наприклад, митні контролюючі органи контролюють лише 5% імпортованих товарів, а решта 95% будуть регулюватися протягом кількох років після оформлення всієї необхідної митної документації. Іншим прикладом успішного впровадження та ефективного застосування митної перевірки є США.

У країні лише в 1,5 рази більше митників, ніж в Україні, але завдяки цьому додатку вона обслуговує в десятки разів більше учасників угоди про вільну торгівлю. [22, с. 93]

На прикладі Румунії важливі впровадження нових реформ для вдосконалення митного управління, використання різних інструментів управління

та повне використання потенціалу митного управління за допомогою таких інструментів, як аналіз ризиків і митний пост-аудит це сприяє. Це призведе до збільшення митних надходжень. Зокрема, згідно з плановими показниками обсяг митних надходжень до бюджету на 2017 рік передбачається збільшити на 8% порівняно з 2018 роком та на 27,4% порівняно з 2019 роком.

Під впливом нових тенденцій у світовій торгівлі внаслідок глобалізації світової економіки митні інституції Європейського Союзу протягом останніх десятиліть пройшли постійний процес реформування. Одним із головних завдань функціонування Митного союзу є спрощення митних процедур, що скорочує витрати на адміністрування платежів, скорочує час, витрачений на митне оформлення товарів, і дозволяє імпортерам отримати свої товари. Його можна утилізувати набагато швидше, ніж за допомогою стандартних процедур.

Завдяки створенню Митного союзу значно спростилася процедура декларування товарів між країнами-членами ЄС і третіми країнами. Зокрема, в деяких випадках митні органи країн Європейського Союзу дозволяють використовувати так звані «короткострокові тимчасові декларації», тобто спрощені процедури декларування товарів без надання додаткових документів або інформації про товари.

Однак необхідною умовою використання такої спрощеної процедури є надання всієї інформації, необхідної для ідентифікації продукту. Впровадження нових інформаційних технологій є досить дорогим і масштабним заходом, але використання новітнього програмного забезпечення є ключовим елементом спрощення документообігу.

У період з 2008 по 2016 рік Європейський Союз та його країни-члени виділили приблизно 230 мільйонів євро на модернізацію інформаційних технологій і переведення майже всіх документів, що перебувають в обігу, в електронний формат.

Важливим підходом до організації митного контролю є моніторинг переміщення готівки через зовнішні кордони ЄС. Якщо ви перевозите готівку на суму понад 15 000 євро, ви повинні задекларувати це або надати інформацію про

джерело готівки митникам на вимогу. Подібні заходи є важливими для протидії незаконному відмиванню коштів, пов'язаному з порушенням податкового та митного законодавства.

Такі країни, як Бельгія, Франція та Німеччина, створили бази даних про такі злочини, щоб допомогти державам-членам ЄС (і іноді третім країнам) у проведенні розслідувань відмивання грошей. [35, с. 90]

Підсумовуючи, можна сказати, що митні операції в основних державах-членах Європейського Союзу та Митного Союзу є добре організованими, національними та базуються на документах, правилах та процедурах, спільних для всіх держав-членів, сучасних інформаційних технологіях та взаємній довірі між митними суб'єктами. Як і відповідальність обох сторін за дотримання митних правил, так і керівництво. Високий ступінь інтеграції в більшості секторів економіки ЄС створив найкращу митну систему, яка постійно розвивається та реформується, щоб адаптуватися до обставин, що постійно змінюються через глобалізацію сучасних світових ринків.

3.2. Проблематика у сфері державного регулювання митної вартості в Україні

Найбільшою проблемою у гармонізації українського митного права з європейським є те, що митна сфера традиційно розглядається як сукупність норм, стандартів і правил, які регулюють діяльність та організаційну структуру митних установ, а її основною місією є забезпечення захисту митниці.

Водночас у країнах Європейського Союзу функція гарантування прав людини є першочерговою, а роль національних органів влади полягає в першу чергу у всебічному сприянні реалізації прав на належному рівні. Зміна цих стереотипів є складним процесом, оскільки в його основі лежить необхідність впевненого

подолання глибинних проблем митної системи, де національні інтереси пріоритетні над інтересами народу. Ідеологічні зміни у взаємовідносинах держави і суспільства.

Адже це одна з головних умов впровадження передових досягнень і технологій у митну систему країни та зміцнення відносин з Європейським Союзом. Основою перспективи вступу України до Митного союзу ЄС є адаптація митного законодавства до правової бази ЄС.

Це тому, що однією з важливих умов для країн-кандидатів на членство в ЄС є дотримання митної системи кожної країни. На основі законодавства Європейського Союзу.

Для Митного Закону України за останні п'ять років це найважливіше завдання в процесі реформування, і його успішна реалізація можлива лише за умови тісної взаємодії законодавчої та виконавчої влади.

Митне право України переживало і переживає процес удосконалення та становлення, але на цьому шляху виникає багато перешкод, зумовлених об'єктивними та суб'єктивними чинниками. Для цього необхідно проводити наукові дослідження та запроваджувати нові організаційні форми, що дозволяють комплексно досліджувати та повно аналізувати інтеграційний процес, а також досліджувати тенденції розвитку митного права.

Як і в інших сферах, гармонізація законодавства в митній сфері є цілком спланованим і довгостроковим процесом, який здійснюється поетапно, на кожному етапі має бути досягнуто певного ступеня відповідності українського митного законодавства праву ЄС. [12, с. 85]

Вектор європейського руху має позитивний характер серед населення, і, згідно з різними соціопитуваннями, більшість населення голосує за вступ України до Європейського Союзу. Тому 21 листопада 2013 року, коли тодішня влада заблокувала підписання Угоди про євроінтеграцію та змінила напрямок юридично закріпленої євроінтеграції, відбувся тривалий період дій під назвою «Революція Гідності». Були розкольніцькі мітинги.

«Революційні події, що тривали з 21 листопада 2013 року по лютий 2014 року, та кризові явища, що послідували за ними, посилили необхідність підвищення

ефективності реалізації митної політики України та зниження торговельних ризиків протидія можливим негативним наслідкам таких загроз, посилення захисту економічних інтересів України та, в сучасних умовах, вітчизняної митної системи з метою максимального врахування міжнародних правил і стандартів держава виступає не лише інструментом зовнішньоекономічної як регулятор та інструмент для формування нових зовнішніх та економічних відносин, він також відіграє більш важливу роль. Врахування цих обставин є необхідною передумовою ефективної тарифної політики.

Створено належні умови для реалізації Митного права України відповідно до права ЄС. Це розпочинає тривалий і складний процес адаптації українського митного законодавства до норм і правил ЄС, а питання, пов'язані з європейською інтеграцією, недоліки національної митної системи та проблеми гармонізації українського законодавства тепер є можливим посилити дослідження. Міжнародні норми та стандарти.

Укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році дало нові підстави для проведення наукових досліджень з метою гармонізації національного митного законодавства з правом ЄС. Інтеграція України в систему світогосподарських зв'язків спрямує пріоритетний напрямок цього процесу переважно у сферу розвитку митного права, оскільки практика міжнародного співробітництва унормує багато процедурних питань, пов'язаних з митними відносинами.

А регулювання на рівні прямого чи опосередкованого приєднання до чинних міжнародних угод лежить у регулюванні митної справи. У процесі адаптації національного митного законодавства та впровадження європейського варіанту можна виділити три основні напрями: Адаптація відповідно до міжнародних правових норм, адаптація відповідно до нормативних стандартів ЄС, адаптація відповідно до національних норм та нормативних стандартів європейських країн.

Варто зазначити, що міжнародне право враховує деталі діяльності митних установ, а також фінансову, організаційно-правову, кримінально-технічну та

статистичну сфери діяльності цих установ. У всіх міжнародних законах, договорах, постановах і угодах захист національних кордонів має велике значення, і кожна країна повинна мати механізми для забезпечення захисту своїх кордонів, а також на культурному та соціально-політичному рівні розроблятися. Також з економічної сторони.

Тому Україні, як і іншим зарубіжним державам, слід забезпечити створення структури компетентних інституцій. Його мета полягає не тільки в контролі потоків товарів через кордони, а й у сприянні виникненню нових зовнішньоекономічних відносин і зміцнити існуючі відносини.

Отримати статистичні дані від ZED. У разі потреби застосувати обмежувальні заходи. Приєднання до міжнародних договорів підвищило рівень митної безпеки України та забезпечило досягнення належного рівня уніфікованості митних правил і норм на рівні світових вимог. [17, с. 97]

Євронорми — це конкретні процесуальні норми в будь-якій сфері національного життя і діяльності держави. Прийняття європейських стандартів означає запровадження різних процедурних стандартів у різних сферах суспільного та національного життя, а євроінтеграція є процесом цього запровадження.

На нашу думку, прийняття таких європейських стандартів є необхідним, тому що це покращить добробут і рівень життя населення і в будь-якому разі дозволить людям почуватися комфортніше, а вступ України до ЄС буде не тому, що це проблема. Це тому, що членство в ЄС і в різних організаційних структурах можливе лише за умови досягнення соціально-політичних та економічних показників на рівні країн ЄС.

Більш реалістичною моделлю інтеграції є процес інтеграції до Європейського Союзу, який спочатку мав відбуватися у формі інтенсивної співпраці в конкретних напрямках і сферах діяльності. Тому що ширша та всебічніша співпраця можлива лише за умови, коли Україна може надати високий рівень підтримки. Ми можемо виробляти якісну та конкурентоспроможну продукцію в потрібній вам кількості.

Відповідно до зобов'язань, взятих Україною згідно з Угодою про партнерство та співробітництво та Законодавчими актами, адаптація вітчизняного митного законодавства здійснювалася поетапно на таких рівнях: Виконання зобов'язань, викладених у документах про членство в міжнародних організаціях. Проводити роботу з гармонізації законодавства в окремих галузях економіки.

Прагнення України та Європейського Союзу поглибити взаємні відносини дозволило їм вийти за межі співпраці та досягти певного ступеня економічної інтеграції та поглибити політичну співпрацю.

Митні питання та питання гармонізації митного законодавства з нормами та стандартами ЄС мають вирішальне значення, включаючи співпрацю у сферах, пов'язаних з митними питаннями та митними питаннями, спрощення митних процедур та процедур, а також запобігання шахрайству та шахрайству з Протокол про взаємну адміністративну допомогу в митних справах забезпечує належне застосування митного законодавства та створює кращу правову базу для боротьби з правопорушеннями. Сторони погодилися надавати одна одній відповідну інформацію, необхідну для проведення розслідувань, включаючи можливість для органів влади брати участь в адміністративних розслідуваннях на території іншої сторони.

Виходячи з вищесказаного, процес гармонізації митного законодавства України стає все більш актуальним завданням, оскільки митні операції постійно змінюються у зв'язку зі змінами у світовій економіці, і процес адаптації може бути нелегким. Описується як близький до завершення.

Від рівня та ступеня адаптації залежить позитивне вирішення зобов'язань України перед ЄС.

З іншого боку, слід зазначити, що гармонізація митного законодавства України з правом ЄС потребує виважених заходів, основою яких має бути національний інтерес.

На нашу думку, необхідно визначити, які переваги може отримати країна від участі в різних міжнародних організаціях, інакше її економічне становище погіршиться. Комплексний аналіз наслідків участі держави в міжнародних

організаціях потребує розгляду не лише сфери виробництва, а й усього спектру економічних відносин: виробництва, купівлі, збуту та споживання.

Що стосується питання законодавчого узгодження, то необхідно спрогнозувати наслідки запровадження міжнародно-правових актів у внутрішньодержавне законодавство та визначити, яким чином вони будуть належним чином інкорпоровані в систему законодавства України.

Основним завданням зовнішньоекономічної політики держави має бути користь вітчизняного товаровиробника. Тому що вони є найбільшими платниками податків, гарантами економічного зростання та джерелами зайнятості в ринковій економіці. Оскільки інтереси виробників у різних галузях економіки мають різні характеристики і не схожі між собою, держава повинна забезпечити рівний захист усім суб'єктам господарювання.

На сьогоднішній день поява нових інформаційних технологій і тенденції світового ринку суттєво вплинули на митну діяльність більшості розвинутих країн, перетворивши органи управління з органів управління на органи обслуговування, тобто надають адміністративні та інформаційні послуги населенню орган, який забезпечує. Перегляд діяльності митних установ зробив модернізацію митної системи важливою передумовою для продовження ефективної митної системи. [21, с. 99]

Для підвищення ефективності діяльності митних органів необхідно підвищити рівень культури сплати податків, позиціонувати національну митницю як відкриту інституцію, готову до діалогу з суспільством, побудувати інформаційну базу про національну діяльність, розробка та впровадження ефективних механізмів обслуговування громадян та представників бізнесу, активна взаємодія з митними службами інших держав та міжнародними організаціями, оптимізація організаційної структури державних митних органів та проведення регулярних митних перевірок.

Ефективність діяльності структурних підрозділів Держмитслужби, підвищення професійної етики працівників, впровадження сучасного програмного забезпечення, боротьба та подолання корупції тощо.

ВИСНОВКИ

Головною метою діяльності митних та усіх інших органів управління є задоволення всіх суспільно важливих потреб населення із забезпеченням пріоритету прав і законних інтересів населення. Функція митниці впливає з поділу її діяльності на певні напрями.

Усі функції, які виконуються митницею, залежно від їх характеру та змісту можна поділити на загальні та спеціальні. Загальні функції відображають владно-організаційний характер управління та відображають загальне призначення митниці. Загальні функції включають прогнозування, планування, організацію, управління, регулювання, контроль, координацію, облік та інформацію. До специфічних належать ознаки, що відображають особливу важливість окремих категорій, зумовлену деталями взаємовідносин у сфері митної діяльності.

Форму діяльності митних установ можна вважати об'єктивно відображеною, а діяльність митних установ різниться структурою з точки зору ефективного і найбільш раціонального виконання покладених завдань і функцій. На даний момент Україна має такі проблеми зовнішньої торгівлі: Від'ємне зростання зовнішньоторговельного балансу. Рівень диверсифікації експорту сировини низький. Несприятлива спеціалізація націй на світових ринках.

Відсутність сертифікації деяких товарних груп вітчизняних виробників (м'ясо, сир, кисломолочна продукція тощо) та невідповідність міжнародним стандартам.

Українська митна система, створена після проголошення незалежності України 26 років тому, покликана виконувати функції, пов'язані з обов'язковим дотриманням іноземними торговельними підприємствами норм і правил переміщення товарів через кордони України.

У процесі проведення економічних реформ і безперервного розвитку світової економіки недоцільною, тобто такою, що не відповідає потребам людей,

визнається діяльність органів управління, спрямована виключно на здійснення примусових заходів.

Українська митна система, створена після проголошення незалежності України 26 років тому, покликана виконувати функції, пов'язані з обов'язковим дотриманням іноземними торговельними підприємствами норм і правил переміщення товарів через кордони України. У процесі проведення економічних реформ і безперервного розвитку світової економіки недоцільним вважається впровадження примусових заходів, тобто діяльності органів управління, спрямованої виключно на задоволення потреб населення.

Україна є повноправним членом Світової організації торгівлі та Всесвітньої митної організації, що підвищує роль міжнародних організацій у сучасній діяльності митних органів. Завдяки вступу до нових міжнародних митних організацій та покращенню існуючих відносин усі наявні проблеми для України будуть вирішені, а вітчизняне митне законодавство буде оптимізовано та приведено у відповідність до міжнародних стандартів.

На участь України в міжнародних організаціях впливають світові тенденції зростання обсягів торгівлі. Реалізація принципу вибіркової в митному контролі. усунути бар'єри в торгівлі; Посилення ролі митних органів у різних сферах боротьби зі злочинністю. Посилити правила імпорту для захисту здоров'я населення та навколишнього середовища. Покращити інформаційне забезпечення шляхом використання сучасних інформаційних систем і пристроїв та єдиних стандартів обміну інформацією.

Реагування на глобальні тенденції вимагає належного фінансування митних органів, навчання персоналу та покращення митного оформлення та адміністративних процедур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герчаківський С. Д. Митне адміністрування. Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Тернопіль: ЗУНУ. 2020. 328 с
2. Герчаківський С.Д. Митна справа. Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2020.316 с.
3. Гунько К.І. Сервісна функція митних органів: потенціал теоретичного аналізу. *Економічний вісник*. 2018. №1. С.69-75.
4. Валігура В.А., Сідляр В.В. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9173>
5. Висновок про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» Рахункова палата України. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2020/9-1_2020/Vysn_9-1_2020.pdf
6. Висновок про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» Рахункова палата України. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/7-1_2021/Vysn_7-1_2021.pdf
7. Державна митна служба України: Щодо окремих показників експортноімпортних операцій, порушення митних правил та інше за 2019 та перше півріччя 2020 року.
8. Звіти про виконання Плану роботи Державної митної служби України на 2020 – 2021 рр.. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>
9. Звіти про виконання Державного бюджету України за 2014 – 2021 рр.. Державна казначейська служба України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>
10. Зовнішня торгівля України. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>

11. Комарницька Г.О. Механізм розвитку митного обслуговування в умовах державноприватного партнерства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №15, С.27-34.
12. Огляд останньої судової практики щодо митної вартості. URL: <http://kmp.ua/ua/analytics/courtpractice/sudova-praktyka-po-mytnii-vartosti/>
13. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. Національний банк України URL: <https://bank.gov.ua>.
14. Пашко П.В., Гунько К.І. Інституціоналізація державно-приватного партнерства в митній справі. *Економіка та держава*. 2018. № 6. С. 4-9.
15. Митна справа : підручник до 50-річчя ТНЕУ [А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Демянюк та ін] *Економічна думка ТНЕУ*, 2014. С. 540.
16. Митний кодекс України : практичні аспекти : навч.-метод. посіб. / редкол. [А. Д. Войцещук, І. О. Іващук, А. І. Крисоватий та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. С. 516
17. Гуцул І.А. Митні режими як засіб регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності. *Наука молода*. 2014. Вип. 21. С. 111- 119.
18. Гуцул І.А. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митна справа : підручник до 50-річчя ТНЕУ. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. С. 77-100.
19. Гуцул І.А. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : фіскальні ефекти та регулюючий потенціал. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. С. 207
20. Крисоватий А. І Сучасна парадигма фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. С. 460
21. Крисоватий А. І. Фіскальний простір сталого соціально-економічного розвитку держави : монографія / за ред. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. С. 12.
22. Гуцул І.А. Митна політика зарубіжних країн. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2018. С. 198.

23. Гуцул Інна Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Митна політика зарубіжних країн» для студентів спеціальності 072 «фінанси, банківська справа та страхування». – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С.18.
24. International Scientific and Practical Conference Modern determination of the fiscal policy: local and international dimension. September 10, 2019 Ternopil, Ukraine. P. 109-111.
25. Мельник Т. Нетарифне регулювання у країнах ЄС. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2014. № 2. С. 15–28. 59
26. Митні кодекси зарубіжних країн : станом на 07.08.2014 р. Комітет Верховної Ради України з питань податкової та митної політики URL: http://www.kompmp.rada.gov.ua/kompmp/control/uk/publish/category;jsessionid=6980E7A394C083E9041F1F0A3ABB3827?cat_id=46421
27. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період). Національний банк України. 2023. URL: <http://www.bank.gov.ua>
28. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами, редакція від 14.08.2014 р.). № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112. – URL: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
29. Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 рр. від 27.02.2013 р. № 187 URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-%D0%BF>
30. Про затвердження Порядку розподілу тарифної квоти на ввезення в Україну цукру-сирцю з тростини від 12.11.2008 р. № 1002 URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1002-2008-%D0%BF>
31. Про затвердження Робочої програми розроблення технічних регламентів на період до 2020 р. від 14.12.2010 р. № 567 (із змінами, редакція від 19.08.2013 р.). URL: http://www.leonorm.com/p/NL_DOC/UA/201001/Nak_567.htm
32. Про заходи щодо вдосконалення діяльності у сфері технічного регулювання та споживчої політики від 13.07.2005 р. № 1105/2005 / URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105/2005>

33. Про зовнішньоекономічну діяльність від 16.04.1991 р. № 959-XII URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12/ed20140419>
34. Про підтвердження відповідності від 17.05.2001 р. № 2406-III URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2406-14>
35. Про порядок ліцензування імпорту товарів в Україну, які є об'єктом застосування спеціальних заходів від 01.08.2002 р. № 232 URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0685-02>
36. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності від 01.12.2005 р. № 3164-IV URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3164-15/ed2012110473>
37. Пухтаєвич Г. О. Аналіз національної економіки: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. КНЕУ, 2003. С. 148 URL: <http://www.library.if.ua/book/62/4496.html>
38. Радзівська С. О. Вплив регіональної інтеграції на конкурентоспроможність економіки України. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини* 2010. С. 21
39. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>
40. Плани та звіти роботи Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>